

Zopet korak naprej! Z izumom učenjaka dr. Bräunlich se je po dolgoletnih poizkusih posrečilo najti v sulforicinoleatu novo nad vse učinkovito sredstvo za odpravljanje zobnega kamna. Kakor je znano, se je odstranjeval zobni kamen doslej navadno mehaničnim potom, vendar se s tem ni mogla preprečiti njegova ponovna tvoritev. To zlo prepreči sedaj priljubljeni Sargov Kalodont, kateri vsebuje sulforicinoleat po dr. Bräunlichu. Z rednim negovanjem zob s Sargovim Kalodontom se kamen polagoma odstrani in prepreči tvoritev novih plasti brez vsake nevarnosti za občutljivo zobno sklenino. Sargov Kalodont izpolnjuje sedaj vse zahteve, katere stavi občinstvo ter zdravniki na idealno sredstvo za negovanje zob.

Obžalovanja vredni slučaji.

Hada obsodba izdelovalca vžigalnikov. V Mariboru v Kejzarjevi ulici je izsledila meseca aprila finančna oblast v kleti stanovanja sprevodnika Alojza Šelika izdelovalnico na električni pogon za vžigalnike, katere je prodajal 1 komad po 20 Din. Našli so tudi dva zaboja vžigalnikov, ki sta bila pripravljena kot pošiljki za Beograd. Finančno ravnateljstvo v Ljubljani je kaznovalo Šelika na plačilo globe v znesku 75.360 Din in takse 5440 Din, v primeru neiztirljivosti pa na 3507 dni zavora.

Vlomilko v nabiralno puščico v celjski župnijski cerkvi je izsledil cerkvenik in jo predal stražniku. Gre za 35letno brezposelno služkinjo Alojzijo Flis od Sv. Lenarta nad Laškim. Obstoja sum, da je izmikala Flisova s ponarejenim ključem denar že dalje časa iz nabiralnika.

Vlom v blagajno zavarovalnice. V Ljubljani je bil izvršen v noči 26. junija t. l. drzen vlom v blagajno zavarovalnice »Jugoslavija« na Tyrševi cesti blizu kavarne »Evropa«. Vlomilec je prišel do železne blagajne z vitrihom, jo navrtal od zgoraj in odnesel 37.481 Din.

Divjaštvo divjega lovca. Dne 27. junija so našli v potoku Lanšica v Tržiču vsega razmesarjenega in še malo živega Janeza Megliča, 37letnega lov-

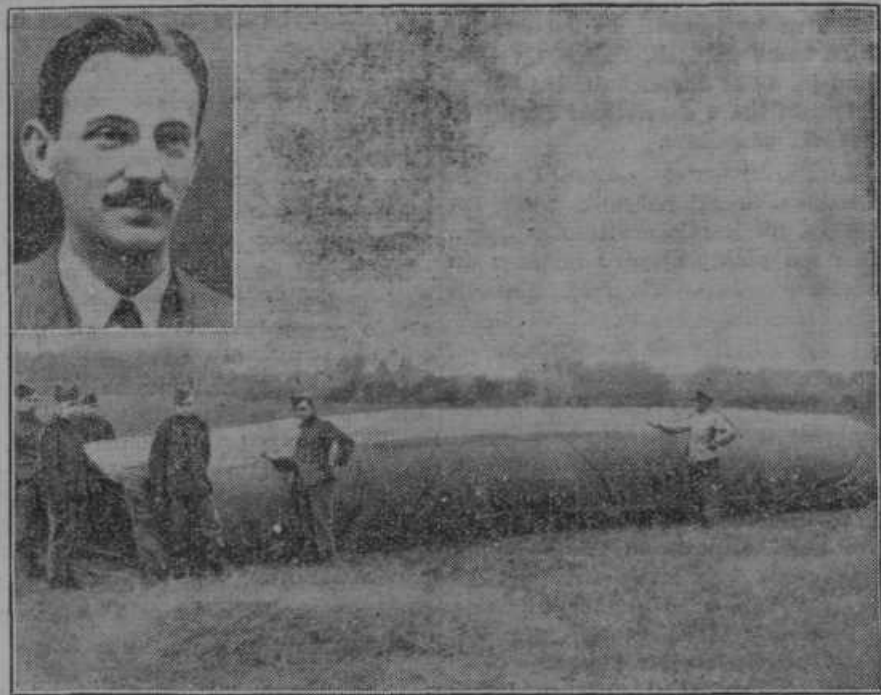
skega čuvaja pri veleindustriju Gasserju. Čuvaj je umrl, ne da bi se bil zavedel. Orožniki so koj prijeli divjega lovca Valentina Megliča, ki je krvavo dejanje priznal in vsebuje zapisnik naslednje izpoved: Janez Meglič se je vračal proti večeru iz Tržiča domov v Mom. Med potjo se je oglasil v krčmi, kjer se mu je pridružil Valentin Meglič, s katerim sta bila v sovraštvo. Janez je namreč Valentina že večkrat zalotil na prepovedanih lovskih pohodih. Iz gostilne sta odšla skupaj, sta se prepirala med potjo in se zopet mirno pogovarjala. Pri Španovem mlinu je nenadoma zabodel Valentin Janeza z nožem v bok pod srce. Zaboden je omahnil, a Valentin mu je prizadjal še 23 ran, ga je obdelal s kolom, dokler se je gibal in nato ga je zavlekel na pol v potok, kjer so ga našli. Vzrok tega groznega dejanja je brezmejno so-

Slovinci, poznate sv. Cirila in Metoda?

Po imenu že, toda po delovanju gotovo ne dovolj! Zato vsem priporočamo, da si nabavijo knjigo »Sv. Ciril in Metoda«, ki obsega 180 strani velikega formata in ima 42 slik, stane pa le 12 Din. Šole potrebujejo to knjigo, društva naj jo imajo na razpolago, cerkvene organizacije naj jo oddajajo od hiše do hiše! Gospodje duhovniki, moderna pridiga je — tisk, javno vas tu prosimo, da sodelujete! — Vsak narodnjak, če je res narodnjak, naj kupi to knjigo! — Naročila sprejema

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

vraštvo. Zaklani ter ubiti lovski čuvaj je bil znan kot dobra duša in je skrbel za svojo že staro mater.

Pomočnik znanega belgijskega profesorja Piccarda Gosyns (levo zgoraj) pripravlja ponovni dvig v izredne zračne višine.

Kako prevažajo zlato po morju?

Z največjimi in najbolj hitrimi potniškimi parniki. Hitrost vožnje igra zelo važno vlogo. Vsak potni dan pomeni zgubo obresti. Pri prevozu 20 milijonov dolarjev v zlato znaša zguba dnevno na obrestih 168.000 D. Ako dospe ladja z zlatom tovorom dopoldne v luko, zlato takoj izočižjo. Z ladjo pripeljana zlata mora biti do treh popoldne na banki, sicer gre zopet en obrestni dan v zgubo!

Nekaj o kanarčkih.

Tri stolet je minilo, odkar so prinesli kanarčka iz njegove prvotne domovine ob se-

Januš Golec:

26. nadaljevanje.

KRUCI

Ljudska povest po zgodovinskih virih.

Ko je zatonila 11. septembra 1709 vsled zmage znanega avstrijskega vojskovodje Evgena pri Malpaquetu zvezda vojne sreče Francozom, glavnim pomočnikom Krucev, je spoznal tudi drugi ter zadnji kralj Krucev Rakoči za dobro in potrebno, pogoditi se z avstrijskim cesarjem. On sam je sicer pobegnil vsled strahu pred avstrijsko osveto na Poljsko, pa Karoly, njegov zaveznik, se je odpovedal 30. aprila 1711 s svojimi trumami na Malenijski planjavi slovesno vstaji in prisegel zvestobo cesarju. Kruci so se razšli, madžarskih puntov in napadov na Slov. Štajersko je bilo takrat konec.

Kaj pa veržejski strelski stotnik Ropoša? Ali je zrl križem rok, kako so plenili oddelki divjih kručevskih band po Murskem polju in še celo dalje? Star je bil, da niti na konja ni več mogel in gluh, da ni eč dražil njegove hrabrosti ne veržejski boben in ne tromba. Veržejski strelci se za pravkar na kratko omenjene napade niti zmenili niso. Pred Veržejem so imeli Kruci nekako podedovan strah. Ogibali so se

ga in Veržejski so si mislili: Zakaj hoditi za druge in še celo za gospodo po kostanj v od Krucev razpihano žerjavico. Jeruzalemska zmaga jih je dovolj naučila, kolike hvaležnosti sta zmožna gospod in kmet, ako se potegneta po tuji zaslugi iz nevarnosti!

»Hauptman« Ropoša je živel zadnja leta svojega življenja bolj sam zase. Dosegel je izredno starost. Ustno izročilo pravi o njegovih zadnjih trenutkih, da je umiral zelo težko. Blodil je zadnji čas neprestano o tistem nedolžnem otročičku, katerega je presekal z žibelko vred na madžarskih tleh v Bakovcih na domu »Oberkruca« in na kol navlečenega Jurija Godrnja.

In Vida — veržejska junakinja in rešiteljica Murskega polja? Njej je postal po zmagi nad madžarskimi krvoloki vse na svetu hram žalostne Matere božje v Jeruzalemu. Svoje življenje je posvetila bogoljubnosti in dobroti med zatiranim kmečkim narodom. Radi turškega zlata in obširne posesti pri Jeruzalemu in po Murskem polju so trkali na duri njenega srca odlični plemenitniki brez uslišanja. Ostala je na straži od grobu svojega sinka, dokler tudi nje niso položili poleg njega k zadnjemu počitku pri glavnih vratih v cerkvi žalostne Matere božje v Jeruzalemu.

Romarji v Marijino Celje:

Vsi, ki ste že romali ali mislite tja romati, ne pozabite si kupiti t. dr. Anton Medveda knjigo: **V Marijinem Celju.** V njej so zgodovinske in potopisne črtice kot tudi pridige t. dr. Antona Medveda, ki jih je imel v Marijinem Celju. Knjig je še samo 200 na razpolago in jih oddajamo po 5 Din. Naročila sprejema

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Razno iz Prekmurja.

Kdor dobi danes »Slovenskega gospodarja« in lista ni sam naročil, naj nam ga ne vrača. List pošljamo na ogled. Tudi drugi teden dobite list na ogled. Dobro ga prečitajte in se odločite, če ga naročite ali ne. Kdor nam po dveh številkah ne bo sporočil, če list naroča, mu ga več ne bomo pošiljali. Dolžnost vsakega katoličana je, da si naroči katoliški list in najboljši katoliški list v mariborski škofiji je ravno »Slovenski gospodar«.

Dolnja Lendava. Srežki načelnik g. dr. Trstenjak je odšel. Bil je zelo pravičen in dober uradnik. Bog mu plačaj njegovo ljubezen do našega naroda.

Dolnja Bistrica. Pri nas smo ujeli živega srnjaka. Pribežal je v vas, ljudje so ga opazili in šli za njim. Srnjak se je prestrašil in v strahu ni videl plota iz žice. V ta plot se je zagnal, trenutno mu je postalo slabo in krepke roke mož so ga že držale. Sedaj ga ma v reži zakupnik lova g. Kelenc Janči. Zival je zelo lep. Ljudje so ga kar trumoma hodili gledat. Srnjak se do'ro redi in g. Kelenc ga poceni proda, če pride kupec.

Srednja Bistrica. V nedeljo dne 24. junija je bilo veliko prošenje v Razkrižju. Večina ljudi iz črensovske fare je bila ta dan v Raz-

križju. Družba nekaj fantov, mož in žen je bila zbrana v eni gostilni. Mirno našo družbo so kar naenkrat začeli napadati neki fantje iz Medjimurja. Naši so se komaj ubranili divjakov. Le slučaj je bil, da niso padle žrtve alkohola. Dominiko iz naše vasi je dobil rano v čelo. Rekel je samo razgrajčem, da jih naj pustijo pri miru. Če ne bi zbežal, bi gotovo mrtev obležal. Orožniki so napravili red.

Gornja Bistrica. V »Slov. gospodarju« je bila notica o tepežu naših fantov. Da nas ne bo kdo prehudo sodil, pošljamo naslednje pojasnilo: V nedeljo dne 17. junija so prišli po stari navadi rekruti iz naše fare z dolgimi trakovi na klobukih v cerkev. Že pred svato mašo so pili v sosednji gostilni. Pred koncem službe božje so zopet odšli v gostilno. Nekateri pa sploh niso bili pri sveti maši. Po službi božji so se naši fantje iz Gornje Bistrice vračali domov. Neke stare račune so imeli med seboj. Fotivec je dal zaušnici 18-letnemu Černjaviču, ki ga je prejšnji večer z malo sekirjo ranil po obrazu in ki je splošno znan kot razgrajč in pretepač. V nekaj sekundah so se odigrali nadaljni dogodki. Fantje so potegnili nože in 18letni Černjavič je obležal z veliko rano v hrbtu. Bitke z noži so se udeležili Černjavič, Rebrica in Fotivec. Ranjenega je zunaj na polju sprevidel domači gospod kaplan, nakar so ga odpeljali v bolnico v Soboto. Do danes še ni umrl in najbrž bo ostal pri življenju. Od pretepačev nima nobeden več očetja in zato ni prave vzgoje. V naši vasi je par vročekrvnežev, ki vedno izzovejo prepir in pretep in radi teh mesarjev trpi potem cela vas, oziroma cela fara, čeprav je velika večina naše moške mladine zelo dobra. Ob tej priliki prosimo oblast, da bolj strogo kaznuje take pretepače. Zgodi se celo, da se fant sam rani, da dobi potem milejšo kazen. Pa prosimo nič »pogojno« obsojati! Fantje se temu le smejejo! Kdor se udeleži pretepa z nožem, bi moral biti zaprt in sicer brez ozira na to, kdo je začel. Če ne bo ostrejših kazni, se bodo fantje klali naprej.

Črensovci. Na Alojzijevo je bila v naši cerkvi slovesnost prvega sv. obhajila črensovske in trnjske dece. — Zidarska dela v cerkvi in župnišču so končana. — Prosvečno društvo še vedno ne deluje, ker mu še niso bile izro-

čene društvene stvari,

ne vemo, kdo je temu kriv! — Začeli so se pobirati podpisi za gimnazijo.

Žižki. Šolska proslava na Vidov dan je bila zelo pristrčna. Naše sestre so otroke dobro pripravile za to proslavo. Učni uspeh je zelo dober. Sestre se pač z ljubeznijo posvetijo vzgoji in izobrazbi njim izročene dece.

Trnje. V nedeljo dne 24. junija so nas naši šolski otroci iznenadili. G. šolski upravitelj Hvala nam je pokazal, kaj zmore njegova deca. Gospodu upravitelju čestitamo k uspehu! Želimo, da bi se taki nastopi vršili večkrat, da bodo starši videli, kaj lepega znajo njihovi otroci. — Po dolgih letih imamo tudi mi gimnazijskega abiturienta. V Mariboru je maturiral naš rojak g. Cvetko. K uspehu mu prav iskreno čestitamo, bil je namreč oproščen ustmenega izpita in je tako izdelal z odlično.

Obmejni narodni gasilski zlet v Gornji Radgoni.

Že po dosedanjih predpripravah so deč, bo ta prireditev tekom tega leta največja v dravski banovini. Velikansko zanimanje vlada že sedaj ne samo v Gornji Radgoni, temveč v vseh krajih na ozemlju bivše mariborske oblasti. Nedelja dne 5. avgusta naj bo posvečena našemu zavednemu narodnemu gasilstvu in naši sveti narodni severni meji.

Obmejni narodni gasilski zlet, kateri se vrši s sodelovanjem Gasilske zajednice dravske banovine, je namenjen predvsem za vse čete iz teritorija bivše Štajerske in Prekmurja. Povabljenih je preko 500 gasilskih čet, katere se že sedaj v lepem številu prijavljajo pripravljalnemu odboru.

Ta narodna gasilska slavnost bo prva v večjem obsegu, odkar je stopil v veljavo novi gasilski zakon. Gasilske organizacije cele dravske banovine so pravilno razumele novi zakon, da je celotno delovanje gasilskih organizacij

Dodatek.

Pozneje so mirovali sosedni Madžari precej časa.¹ Da bi se Slovenci zopet prepričali, da ni ugasnila v srcih Ogrov stara divjost in da jim ni zaupati, za to so imeli dovolj prilike v burnem letu 1848.

Komaj se je bil napotil hrvaški ban Jelačić, da bi ukrotil nemirne Dunajčane, so začeli oholi Madžari, od nekdanj prijatelji krvavih vstaj, tiščati proti hrvaško-slovenski meji ter so zasedli Medžimurje. Polkovnik Perczel je zbral tamkaj do 5000 ogrskih puntarjev. Trdil je sicer, da se ni Štajercem ničesar bati, a kdo bi zaupal madžarskemu lisjaku? Zato je zbral general Nugent med Ptujem in Ormožem okoli 10.000 cesarskih vojakov. Vse vasi med imenovanima mestoma so bile prenapolnjene z vojaštvom. Vsak kmet je imel pod svojo streho nad 20 mož. Perczeljeve zadnje straže so krožile tik štajerske meje, pol ure nižje od Središča.

Meseca septembra 1848 so zagledali nekateri središki delavci na polju ogrske konjike onkraj meje

¹ Da bo povest o Krucih popolna, je dostavil pisec poročilo zgodovinarja M. Slekovca o zadnjih srečanjih Slov. Štajercem z Madžari.

in mahoma se je raznesel po Središču glas: »Madžar pride!«

Prestrašeno ljudstvo ni znalo, kam bi zbežalo in kje bi kaj poskrilo. Platno, blazine in druge reči so zavlekli v kleti, še celo zvonik središče kapele so natakli z mnogovrstnim blagom. Že od narave bolj boječe ženske so pobežile z deco v vinograde, le možje so ostali doma.

Središka narodna straža — »nacionalna garda« pod »generalom« Karničnikom, takratnim učiteljem, se je ozirala s puškami na ramah proti »Lipju«, pride li že Madžar, da še poskrije ob pravem času orožje in odnese pete.

Minul je september, tudi oktober se je že nagibal h koncu, Ogrov le ni bilo. Zene so se vrnile iz vinogradov. Vse, kar je bilo skritega in zakopanega, je zagledalo zopet beli dan. Nacionalna garda je zadihala prosteje ter se združila z vojaki, ki so došli, da bi stražili in branili Središče pred madžarskimi ustajniki.

Še bolj je pomirilo Središčane pismo, katerega jim je poslal oberst Perczel dne 26. oktobra 1848 iz Čakovca. Nemško pisano pismo se glasi v slovenščini takole:

verno zapadni afriški obali v vse dele sveta. Kanarčka imenujemo po vsej pravici svetovnega meščana med pticami. Kanarčka niso raznesli po celem svetu radi lepega perja, ampak radi njegovega prijetnega glasu. V Evropi se najbolj pečajo z gojenjem kanarčkov po nemškem pogorju Harz. Središče za razpošiljanje kanarčkov je kraj Andreasberg, kjer je 250 gojišč, iz katerih prodajo letno 25.000 najboljših pevcev. V Andreasbergu šolajo v petju kanarčke s pomočjo starejših in najboljših pevcev. Starejši piče poje naprej in mlajši zarod ga poslušajo. Pri šolanju kanarčkov je treba paziti na

osredotočeno samo v geslu: »Bogu v čast, narodu v korist, bližnjemu v pomoč.«

Pokroviteljstvo nad Obmejnim narodnim gasilskim zletom v Gornji Radgoni je blagovolil prevzeti ban dravske banovine g. dr. Drago Marušič, ki bo po dosedanem zagotovilu osebno prisostvoval na tem zletu.

Slovesno blagoslovitev novega gasilskega avtomobila bo izvršil osebno prevzvišeni g. dr. Ivan Tomažič, knezškof lavantinski.

Samoobsebi je pa tud umevno, da bo ta dan v Gornji Radgoni glavni starešina vsega slovenskega gasilstva g. J. Turk z ostalimi člani gasilske zajednice dravske banovine, katerega ljubijo naši slovenski gasilci kot svojega očeta.

Pri celodnevni proslavi bo sodeloval moški zbor pevskega društva Maribor, pod vodstvom pevovodja g. Jan. Evang. Gašpariča.

Banska uprava dravske banovine je dala prireditvenemu odboru na razpo-

lago vse potrebne prostore v grajskem parku, kakor tudi v gradu samem, tako da se bo lahko prireditve vršila v vsakem vremenu.

Za polovično vožnjo po železnici je zaprošeno ter upravičeno pričakujemo vsi, da bo tudi to vprašanje ugodno rešeno.

Pripravljalni odbor pod predsedstvom g. Joža Hrastelja dela s polno paro, da bo celotna prireditve izvedena v ponos in čast ne samo vsega slovenskega gasilstva, temveč tudi vsega poštenega ljudstva bivše Štajerske in Prekmurja.

Ker so že sedaj prijavljene večje deputacije v večjem številu iz različnih krajev dravske in savske banovine, in ker se pričakuje ta dan ogromnega dotoka gostov, prosimo, da se vse večje skupine prijavljajo direktno na Prostovoljno gasilsko četo v Gornji Radgoni. Le tako bode mogoče ugoditi vsem željam udeležencev na dan prireditve.

O vseh podrobnostih pa bomo še na tem mestu poročali.

Verska brezbriznost in mlačnost.

Ta lastnost ni lepa in človeka kot razumnega bitja nedostojna. Je pa danes po svetu le preveč razširjena. Obrata se proti pravi veri, oznanjujoč komodno geslo: »Vse vere so enako dobre. Vseeno je, ali se držiš te ali druge, ali pa nobene.« Kdor tako govori — med polizobraženci je dosti takih — govori nespametno. Ako je res, da so vse vere enake potem je tudi možno, da bi $2 \times 2 = 3$, ali pa $2 \times 2 = 5$. Kaj takega trditi je neumno, ker je $2 \times 2 = 4$. Vprav tako neumno je trditi, da so vse vere enakovredne, ker posame-

zne vsebujejo nauke, ki si med seboj nasprotujejo. Katoličani verujemo ter učimo, da je Kristus božji Sin in pravi Bog; mohamedanci in židje to zanikujejo, liberalni protestantje tega ne verujejo. Kako bi torej moglo biti vseeno, ali je kdo katoličan ali mohamedanec ali žid ali protestant?! Katoličani smo pokorni papežu kot Kristusovemu namestniku, pravoslavni papeža ne priznajo. Ali je torej vseeno, če je kdo katoličan ali pravoslaven? Prava vera mora biti samo ena, in to je tista, ki jo je Kristus sam ustanovil in koje predstojniki so pravi nasledniki apostolov. In to je edino katoliška cerkev.

Ako je prava vera od Boga, je naša dolžnost, da jo priznamo ter vselej in povsod po njej se ravnamo. Vera ti ne sme biti kakor prazniška obleka, ki jo v nedeljo zjutraj oblečeš, zvečer odložiš, v pondeljek pa že imaš drugo obleko. Ne sme ti biti nekak zunanji nakit

Če ostaneš ob nedeljah brez pridige:

prečitaj vsaj evangelij in kratko razlago. Imamo še knjižico, ki jo je spisal ž. g. dr. Matija Slavič, sedaj rektor ljubljanske univerze: »Nedeljski in prazniški evangeliji z razlago in opomin«. — Knjižica stane le 2 Din (s poštnino 3 D) in se naroča v

Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

in okras. Ni samo neko »sveto« notranje čuvstvo, ki se ne upa in tudi ne sme na beli dan. Vera ti bodi življenjska sila, ki goni in uravnava vse tvoje življenje: notranje in zunanje. Mnogi — v našem narodu segajo že tudi v najnižje sloje — so popolnoma zgubili smisel za tako ocenjevanje in vrednotenje vere. Ne mislijo in čutijo tako, kakor vera uči, ne živijo tako, kakor vera predpisuje. Mesto da bi čitali samo krščanske liste, segajo po liberalnih, naprednjaških, svobodomiselnih, socialističnih, torej po takih, ki so prešinjani z duhova verske brezbriznosti ali celo protivernosti in protibožnosti. Mesto da bi svojo duševno hrano črpali iz dobrih krščanskih knjig, pa srkajo vase slabega duha iz slabih knjig. Mesto da bi bili člani krščanskih društev, pa jih prezirajo ter se včlanjujejo v takih, ki so versko mlačna ali celo protiverna. Mesto da bi branili mladini taka društva, pa ji dajejo za nje možnost in pobudo, češ, da bo v njih našla mladina potrebno zabavo ali pa korist. Tako se verska brezbriznost in mlačnost med nami kaže v dejanske življenju.

Na stališču verske indiferentnosti (brezbriznosti) je bil ameriški protestant John Moody (Džon Mudi), ki je nedavno postal katoličan. O zgodovini svoje spreobrnitve je imel v mesecu maju javno predavanje, v katerem je

vse mogoče. Učence zaprejo v male kletke, iz katerih ne morejo videti skozi okno in je izključena vsaka možnost za odvratanje njihove pozornosti. In navadno še zakrčijo kletke. Strogo je treba paziti, da ne udarjajo na ušesa učencev glasi kakih drugih ptic, katere začne kanarček takoj posnemati. Mlad ptiček mora prepustiti svoje uho petju ptiča mojstra.

==

Dvakrat je ušel smrti — tretjič je utonil v potoku.

Trgovca iz mesta Sv. Karla v severno-ameriški državi Illinois so imeli za svetnika, ker se je rešil leta 1912 pri razbitju tedaj največ-

»Slavna civilna oblast v Središču!

Pravkar sem prejel obvestilo, da šuntajo prebivalce Štajerske s hudobnim obrekovanjem mojih do Drave zmagovito prodrlih armadnih zborov, češ, da bodo prekoračili moji armadni zbori štajersko mejo. V zabrano nadaljnjih nespোরazumljenj se čutim dolžnega, da podam slavni civilni oblasti resnično izjavo, da nima pod mojim poveljstvom stoječa armada ne navodil in ne namena, ogrozati deželo in narod z vpadom v to pokrajino, s katero je živela Madžarska vedno in posebno še v zadnjem času v najboljših odnošajih. Baš nasprotno! Sprejel sem predlog poveljnika štajerske armade z dne 23. t. m., naj se zopet vzpostavijo med obema deželama trgovinske zveze in dobrih sosedov vreden promet.

Jutri, 27. t. m. bo sledil omenjenemu predlogu končno javen sklep. Slavno oblast in sploh vrle prebivalce Štajerske zagotavljam že vnaprej, da bom sodeloval pri pomirjenju napetih razmer med Ogrsko in Štajersko.

Prosim slavno oblast, naj obvesti o tem do

pomirjenja in vzpostavitve prijateljstva prebivalce Štajerske. V splošnem zagotavljam, da ne bo zagrešila Ogrska, čeravno se čuti močno poklicano, da brani svojo prostost do zadnje kapljice krvi, zločina, ne da bi bila k temu koraku prisiljena ali pozvana, prekoračiti meje sosednjega naroda. Jaz in moja armada bova sledila strogo božjemu povelju in ne bova storila ničesar, česar jaz nočem, da bi kdo prizadejal moji ljubi domovini.«

Perczel l. r., oberst itd.

Pismo je bilo prijazno, a ga je pisal Madžar, ki ni bil Štajercem nikdar odkritosrčen prijatelj; bilo je zelo sumljivo ter bi moralo vzbuditi domačine k še večji pazljivosti. Toda naši so se dali preslepiti. Zanašajoč se na dano madžarsko obljubo, se je pomaknil oddelek cesarske armade 7. novembra k Veliki Nedelji. Le posamezni konjiki so stražili v Obrežu, Frankovcih in Pušencih. Tudi v Ormožu je bilo primeroma malo vojaštva.

Ze drugi dan 8. novembra zelo rano je prekoračil polkovnik Perczel s svojimi oddelki štajersko mejo. V trdi temi ob 4. uri zjutraj in v deževnem vreme-

Točno 1.000 cerkv. pesmi

se nahaja v Vencu sv. pesmi.

V Vencu se nahajajo pesmi za vse različne prilike, za sv. mašo, za popoldansko službo božjo, za advent, božič, veliko noč, za praznike raznih svetnikov, za posebne prilike, kot pri poroki, pri pogrebu, pri misijonih, novomašnikom, za birmo, za nove orglje, za razne cerkvene bratovščine itd.

Pesmi se lahko uporabljajo tudi za citate v cerkvenih govorih, za deklamacije pri raznih prireditvah. Prepevaj Gospodu vsa zemlja — pravi sv. pismo. Kakor smo sv. pismo dali narodu po lastnih cenah, tako dajemo tudi to lepo knjigo, ki je enaka po obsegu — ima 532 strani — po enakih cenah: broširan izvod 6 Din. v polplatno vezan 8 Din, v celo platno 15 Din, poštnina posebej.

Organisti, ker ste junaki, poiščite na te pesmi melodije, pa boste imeli za vsako priliko primerno pesem!

Venec sv. pesmi se naroča pri:

Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Med drugim rekel to-le: »Dolgo časa sem bil prepričan, da se vse vere enako dobre. Ko sem zavar boljše preudaril, sem spoznal, da je to stališče nesametno. Vse vere ne morejo biti enako dobre, ker bi se dalo iz tega sklepati, da so vse enako slabe. Tako bi ljudje ne bili obvezani, da bi izpovedovali kakšno vero. Versko vprašanje je postalo za mene predmet raznega premišljevanja in preiskovanja. Mnogo sem se trudil, šel skozi raznovrstne blodnje, nazadnje pa sem se prepričal, da je resnica prav preprosta. Vse moje misli so bile osredotočene okoli teh resnic: Bog je; Kristus je Zveličar sveta; Kristus je ustanovil vidno cerkev z vidnim po-

glavarjem in nezmotljivim učiteljstvom... Ko sem do tega prišel, mi niso delale več nobenih težav tiste verske resnice, ki sem se nad njimi kot protestant najbolj spotikal. Uvidel sem, kako vzvišene so verske resnice o sv. Trojici, milosti božji, peklju, vica, o Devici Mariji, občestvu svetnikov itd.« Amerikanec Moody se je torej dvignil iz mračnih nižin verske brezbriznosti k solnčnim višinam katoliškega verskega prepričanja in življenja. Med nami pa je še vedno dosti takih, ki ostajajo v mračnih in močvirnih nižinah verske brezbriznosti, vseenosti in mlačnosti. Njih število ne pada, marveč raste. To je znamenje časa, v katerem živimo.

*

Sv. Lovrenc v Slov. goricah. Letos poteče 25 let od ustanovitve tukajšnjega izobraževalnega društva, ki ima za župnijo velike koristi. Saj je razširjalo pravo izobrazbo in dvigalo ljudstvo narodno in prosvetno. Pred 100 leti je župnikoval tukaj znani g. Anton Krempel, ki je razširjal in pisal slovenske knjige. In o njem piše leta 1895 Anton Aškerc, pesnik in tukajšnji kaplan:

Ze daleč je za nami čas,
ko ti pošteno si se trudil,
Da bi s peresom narod svoj,
iz sna na delo dušno vzbudil!
V besedi naši pravil si,
kako je v časih starih bilo,
kaj vse na zemlji sveti tej,
domači se je dogodilo.
Kako napadal njega dni
nam domovino je sovražnik.
Kako Slovenec branil jo,
kako ji hraber bil stražnik.
Kako prelivall so kri,
za zemlje vsako ped očetje...
Pesniško ti si trosil cvetje.
Zdaj duh nesmrtni tvoj z višav,
ozira pač se često doli;
Na raj Slovenskih zre gorice,
Po domovini zre okoli.

Za dobrobit župnije vneti g. župnik Mart. Meško je ustanovil leta 1871 društvo za župnijo.

Vsi zavedni in vplivni možje so bili člani tega društva. Namen društva je bilo: razširjati gospodarske vednosti, napravljati pošteno veselice, braniti narodne pravice in pospeševati koristi slovenskega ljudstva. Za župnikovanja g. J. Sinko pa je gospod kaplan, sedaj že rajni, ustanovil leta 1909 slovensko izobraževalno društvo. V spomin 25letnice ustanovitve je priredilo Katoliško prosvetno društvo dne 29. junija na Petrovo lepo igro »Pri kapelici« na prostem, zjutraj pa je bila sveta maša za rajne člane in skupno sveto obhajilo.

Fantje iz dekanije Novocerkev! Prihodnjo nedeljo dne 8. t. m. imamo fantovski zlet na St. Jungert v župniji Galicija. Na St. Jungerti bo ob desetih imel sv. mašo in pridigo ravnatelj tiskarne sv. Cirila v Mariboru gospod Franc Hrastelj, med sveto mašo pa bo pel vojniški moški cerkveni pevski zbor. Pridite, fantje novocerkovske dekanije, na prijazni hriček! Vabljeni ste posebno vi Dobrnčani, ker med nas pride Vaš bivši dolgoletni kaplan g. Hrastelj; vabljeni ste pa tudi fantje iz sosednih župnij kakor Teharčani in Celjana ter Petrovčani in Vi fantje iz Gornje Ponikve in iz St. Janža pri Velenju. Odhod iz Smartna v Rožni dolini je ob pol devatih. Katerim je mogoče, naj pridejo v Smartno, drugi pa po najbližnji poti na St. Jungert.

Iz policijske statistike.

Najštevilnejšo policijo poseda Njujork, mesto rekordov, ki je tudi, kar se tiče zločinov, na prvem mestu. Njujork prekaša celo Čikago, kojega policija je radi opasnosti podzemlja boljše plačana. Po Južni Ameriki vladajo, kar se tiče varnostne službe, bolj patrijarhalne razmere. Paragvaj nima državne policije, ampak prostovoljno, h kateri še pride 500 moštva ter 1500 oficirjev. Najbolj izvežbana ter zanesljiva je berlinska policija, ki ima na razpolago najnovejše tehnične pripomočke in ji je pritegnjen celi štab znanstvenih sodelavcev. V naslednjem hočemo podati statistiko policije v primeru s številom prebivalstva vlemest:

nu so dospeli prvi Madžari v Središče. Preiskali ter pretaknili so vse hiše z izgovorom, da iščejo Ilire, t. j. hrvaške vojake. Za temi stikači so se pojavili pešci, konjiki in topničarji. Od pete do devete ure je bila široka cesta polna ogrskih vojakov. Šele tedaj, ko je stal sovražnik pred Ormožem, je prejel o tem poročilo k Veliki Nedelji general Nugent. Kako je bilo mogoče, da so bile avstrijske prednje straže ugrane tako naglo v kozji rog, še danes ni dognano. Najbrž je kazal kak špijon Madžarom pot po Hraščici, veliki šumi, ki se vleče od Medžimurja do Holma, in ti so prestrigli pot Avstrijcem.

V Ormožu ni bilo toliko vojakov, da bi se bili mogli ubraniti madžarske premoči. Utaborili so se v šoli. Madžari so jih premagali in ujeli.

Med tem časom je bil razpostavil Nugent na hribu onkraj Lešnice, potoka, ki teče po ozki dolini zahodno od Ormoža, svoje vojaštvo in sprejel Madžare s topovi. Ogenj iz kanonov tudi Ogrov ni preplašil. Obrnili so svoje topove proti Hajdinu in več ur na daleč so se razlegali topovski strelji po Halozah in Slovenskih goricah.

Prebivalci celega okraja so se tako prestrašili, da so zbežali. Vsak je pograbil, kar mu je prišlo v

zadnjem trenutku pod roko in beži v vinograde, da bi si rešil tamkaj vsaj življenje pred druhaljo.

K sreči je bil tokrat strah pred vpadniki res prenačljen in ni trajal dolgo. Ze po preteku nekaj ur so uvideli Madžari, da so preslabi. Odnegli so pete in se vrnili, odkoder so bili prišli. Svojo pot na slovenski zemlji, dobre tri ure daleč, so zaznamovali s svojo krutostjo in dokazali, da še niso zgubili nekdanje krucevske divjosti. Odnegli so namreč, kar se je dalo, pojedli in izpili ljudem vse brez plačila. Kar je ostalo, so pospravile in odnesle vlačuge in različna ciganska druhal, ki je bila vedno za petami madžarskim vojakom.

Tudi nekaj ljudi so pobili Madžari ob tej priliki.

Ko so prilomastili ob sedmih zjutraj pod Holm, je ustrelil eden od madžarske bande skozi okno v hišo in zadel smrtno 18 letno Marijo Masten. Drugi divjak je tako ranil v Pušencih Rozalijo Gradišnik, da je umrla po hudih bolečinah čez 14 dni. Žrtve madžarske krutosti so postali nadalje: dragonar Blaž Masurič, katerega so ustrelili v Lopersicah in dva druga vojaka, ki sta bila smrtno zadeta v ormoški šoli. Več ranjenih so prepeljali istega dne v ptujsko bolnico.

Konec.

je potniške ladje »Titanica« in pozneje med vojno mu je naklonila usoda rešitev z od Nemcev torpedirane ameriške ladje »Luzitanija«. Te dni je hotel v bližini svojega stanovanja preko neznanega potočeca, postalo mu je nenadoma slabo, omahnil je v vodo in utonil.

Knjiga, ki bo dotiskana leta 2000.

Sest angleških učenjakov se je združilo leta 1908, da bodo z državno podporo popisali zgodovinsko važne spomenike na Angleškem. Trajalo bode 100 let, predno bo na pet zvezkov preračunano delo dokončano in predano javnosti.